



**יד לוי אשכול – מערך שיעור**

**בין צחוק להומור, איפה עובר הגבול?**

**מבוסס על הספר "אשכול של הומור" מאת: עפרה נבו-אשכול**

**קהל היעד:** כיתות ה'ו'

**משך הפעילות:** 45 דקות

**מטרות:**  
ההבדל בין הומור לצחוק.  
שימוש חיובי בהומור והימנעות מפגיעה וזלזול באחר.  
הכרות עם דמותו של לוי אשכול, מנהיג בעל חוש הומור.

**עזרים:**  
דף עבודה

**מהלך הפעילות:**

**1. הצגת הנושא:**

**שקף 1**  
**פתיח**

מהו הומור: הומור הוא דרך הסתכלות אחרת על המציאות, היכולת לראות את יוצא הדופן, את המוזר – באופן חיובי.

מה ההבדל בין צחוק להומור? האם מותר לצחוק על הכל? מתי הומור משמש אותנו ומתי הומור יכול לפגוע, האם יש גבול? איך נדע איפה עובר הגבול?

**2. דיון בכיתה:**

**שקף 2**  
**החלקה על קליפת בננה – מה מרגישים ואיך מגיבים – שקף נבנה עם מונחי מפתח**

מציגים בפני הכיתה את הסיטואציות הבאות:

1. אנחנו הולכים ברחוב ביחד עם חברים, אחד הילדים מחליק על קליפת בננה ונופל, הוא לא נפצע, פשוט נופל ומתיישב באמצע המדרכה על ישבן כשקליפת הבננה על ראשו.
2. אנחנו רצים לכיתה בדרך חזרה מההפסקה, ממהרים, בכניסה לכיתה אחד הילדים מחליק על קליפת בננה, מכנסיו נקרעים והוא שכוב על הרצפה.

איך תגיבו בכל סיטואציה אם אתם במוקד ההתרחשות ואיך תגיבו אם אתם צופים מהצד?

**שקף 3**  
**תפקידי הצחוק – שקף נבנה עם מילות מפתח**

מה אנחנו באמת מרגישים כשמישהו מחליק ונופל פתאום? (פחד, בהלה)

איך אנחנו מגיבים (צחוק)

למה אנחנו צוחקים?



אחד מתפקידיו החשובים של הצחוק – לסייע לנו להתגבר על פחד או בהלה.

**3. דיון בכיתה:**

למדנו שהומור מסייע לנו בהתמודדות עם פחד, בהלה וחרדה. אבל לפעמים, אנחנו מגיבים בצחוק שיכול גם לפגוע באחרים. אם חבר נפל ונפגע וכולם צוחקים, איך הוא ירגיש? איך תרגישו אתם אם במקום לצחוק איתכם יצחקו עליכם?

האם אנחנו צוחקים על המקרה המוזר של החלקה על קליפת בננה או על הילד ששוכב על הרצפה? כאשר נכנסת לכיתה מורה, עולה חדשה עם מבטא זר מאד חזק, מה הדבר הראשון שנעשה כדי לחקות אותה? ומה לגבי מישהו עם מוגבלות פיזית, למשל צליעה? או מורה שלא שומע טוב?

נהלו שיחה עם התלמידים, מתי הבדיחה היא על האדם ומתי צוחקים עם האדם (דרך טוב להמחיש את ההבדל, בקשו מהילדים לדמיין את עצמם בנעלי האנשים שעליהם מסופרת בדיחה, איך הם היו מרגישים אם היו צוחקים על מגבלה או בעיה שלהם?)

**שקף 4**  
**קריקטורה מתאימה**

אשכול היה מגדיר זאת כך: **"מה שלא מתקבל על הלב, לא מתקבל על השכל"**

**4. עבודה אישית:**

**שקף 5**  
**רקע לעבודה אישית**

התלמידים יקבלו דף עבודה – זמן מיועד לעבודה אישית: 20 דקות. בקשו מהילדים למלא את הדפים ברצינות ומבלי לרשום את שמם בראש הדף. בסיום, בקשו מהתלמידים להגיש לכם את הדפים.

**5. דיון בכיתה:**

איספו את הדפים מהילדים. נהלו דיון בכיתה: מדוע ביקשתם שהשאלון יהיה בעילום שם? מה הקשר בין רישום שם הכותב לבקשה לענות בכנות?

אם אנחנו מתביישים במעשה מסוים, מה זה אומר? (שעדיף היה שלא לעשותו)

**"מיחס חם עוד לא נפגע איש"** מה מבטאת אמרה זו של אשכול?

**שקף 6**  
**מיחס חם עוד לא נפגע איש**

**6. דיון במליאה וסיכום:**

למדנו את ההבדל בין צחוק והומור, למדנו כי לפעמים אנחנו נעזרים בצחוק ובבדיחות כדי להתמודד עם פחד, בהלה או חרדה ולפעמים כדי לבטא את השוני. למדנו גם שיש הבדל בין לצחוק עם מישהו על מקרה או מצב מוזר או יוצא דופן לצחוק על מישהו בשל שונותו, הגבול עדין ולא תמיד קל לנו לדעת איפה עובר הגבול ולכן תמיד כדאי לדמיין את עצמנו באותה סיטואציה ולזכור שפגיעה בחברים, ילדים או מבוגרים, אף פעם אינה רצויה.